
НАШІ ЮВІЛЯРИ

ДО 70-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ І 40-РІЧЧЯ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДОКТОРА ЕКОНОМІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОРА СЕМЕНОВА ГРИГОРІЯ АНТОНОВИЧА

Семенов Григорій Антонович — відомий український економіст, доктор економічних наук (1990 р.), професор (1992 р.). Народився 26.08.1939 р. у с. Кінські Роздори Запорізької області в селянській родині, українець. Закінчив Донецький політехнічний інститут в 1966 р. — інженер-металург, в 1979 р. ФПО Московського інституту сталі і сплавів з відзнакою інженер-економіст. Працював на Донецькому машинобудівному заводі ім. ЛКСМУ інженером, начальником технічного бюро, Донецькому державному університеті ст. інженером, ст. науковим співробітником науково-дослідного сектору, Всесоюзному науково-дослідному і проектному інституті вторинних кольорових металів (1971–1991 рр.) м. Донецьк — завідувачем групи економічного відділу, завідувачем лабораторії наукової організації праці, завідувачем лабораторії економічних досліджень і наукової організації праці, заступником директора з економічних питань.

У період наукової праці в Донецькому державному університеті на кафедрі економіки і організації промислового виробництва (завідувач Соболев В.М.) проводилась велика науково-дослідна робота на господарських розрахунках з великими підприємствами: металургійний комбінат ім. Ілліча, металургійний комбінат «Азовсталь», Макіївський металургійний завод, Донецький металургійний завод, Нікопольський південно-трубний завод і інші, були підписані довгострокові договори. Семенов Г.А. очолював найбільш великий науково-дослідний сектор кафедри який налічував до 60 співробітників. Економічний ефект, який підтвердили комбінати склав більш 3 млн. крб. У цей період і з'явилась ідея створення альтернативного науково-дослідного інституту під керівництвом академіка АН ССРСР, генерального авіаконструктора О.К. Антонова. Проект документації було підготовлено й передано О.К. Антонову, з обґрунтуванням напрямків діяльності (без бюджетного фінансування). В основному планувалось удосконалення методів господарювання (III шлях): кращі досягнення соціалізму (планування) і капіталізму (конкуренція). Однак така ідея не була прийнята партійними й радянськими органами, і головний редактор видавництва «Донбас» розірвав видавничий договір на випуск монографії «Исдержки и эффективность производства» (автори В.М. Соболев, Г.А. Семенов). Навіть не змогла допомогти рецензія-рекомендація академіка О.К. Антонова, який мав декілька опублікованих книг з економіки, деякі ідеї в авторів були подібні. Автори вже у 70-ті рр. передбачали кризу планової економіки в

нашій країні. У 1980 р. Г.А. Семенов депонував цю монографію (короткий варіант) в Москві в Центральному інституті економіки й інформації кольорової металургії.

У 1972 р. Г.А. Семенов захистив кандидатську дисертацію у вченій раді Ленінградського політехнічного інституту на тему «Оборотні кошти і ефективність їх використання в чорній металургії» за спеціальністю 08.00.05 «Економіка, організація і планування металургійної промисловості». У 1978 р. ВАК при Раді Міністрів СРСР присудив учене звання старшого наукового співробітника за спеціальністю «Наукова організація і економіка труда».

У 1989 р. Г.А. Семенов захистив докторську дисертацію на тему «Організаційні фактори підвищення ефективності виробництва у вторинній кольоровій металургії» в спецраді Інституту економіки промисловості НАН України (м. Донецьк) за спеціальністю 08.00.05 «Економіка, планування і організація управління народним господарством і її галузями». У лютому 1992 р. йому було присвоєно вчене звання професора.

З січня 1991 р. до квітня 2004 р. він завідувач кафедри економіки підприємства Запорізької державної інженерної академії, а з квітня 2004 р. до цього часу — завідувач кафедри економіки підприємства та маркетингу Класичного приватного університету.

За цей період в Запорізькій області відкрив вперше економічні спеціальності: «Економіка підприємства» (1991 р.), «Облік і аудит, менеджмент організацій» (1992 р.), «Фінанси підприємства» (1993 р.). За його допомоги й активної участі в Запорізькій державній інженерній академії був створений економічний факультет, відкрита магістратура, аспірантура, докторантура за спеціальністю «Економіка та управління підприємствами». У 1998 р. за його ініціативою було відкрито вчену спеціалізовану раду із захисту кандидатських дисертацій з економіки підприємств, головою якої став проф. Г.А. Семенов.

У 1992–1993 рр. Г.А. Семенов виконував науково-дослідну роботу з концепції розвитку м. Запоріжжя. Результати роботи дали можливість значно збільшити місцевий бюджет м. Запоріжжя.

Протягом ряду років працював у робочій групі Міністерства кольорової металургії СРСР з підготовки двох урядових постанов: 1) «Про покращення використання кольорових металів у народному господарстві й підвищення технічного рівня кольорової металургії», 2) «Про заходи з подальшого покращення заготовки, переробки лому та відходів кольорових металів і підвищення технічного рівня підприємств вторинної кольорової металургії». Під керівництвом Г.А. Семенова проведені роботи з Всесоюзної науково-технічної програ-

ми Державного комітету з науки й техніки СРСР «Формування й реалізація цільових комплексних програм». За цей період ученим Г.А. Семеновим були вперше виведені нові закономірності розвитку кольорової металургії, сформульовані основні напрямки підвищення ефективності її роботи. Запропонована нова концепція розвитку підприємств вторинної кольорової металургії на основі динамічного програмування, концентрації й розміщення потужностей у зв'язку з наявністю матеріальних, трудових і енергетичних ресурсів. Установлено, що з розвитком науково-технічного прогресу поліпшуються методи обробки деталей, яке приводить до зменшення відходів, водночас скорочується період роботи обладнання й відповідно зростає обсяг списаного металічного лому. Виявлена тенденція зростання обсягів металічного лому й зменшення відходів від обробки металів дозволяє прогнозувати технології й потужності їх переробки на перспективу.

Автор 450 наукових праць, із них — 38 книг, монографій, підручників, навчальних посібників, більше 30 брошур і сотні статей. Брав участь у міжнародних і всеукраїнських конференціях, має перекладені статті на англійську мову (США), є посилки зарубіжних авторів на праці Г.А. Семенова.

Найбільш відомі праці Г.А. Семенова: Организация заготовки и переработки лома и отходов цветных металлов : учебник. — М. : Metallurgia, 1981. — 360 с.; Экономика и организация производства во вторичной цветной металлургии. — М. : Metallurgia, 1984. — 110 с.; Совершенствование организации производства во вторичной цветной металлургии : монография. — М. : Metallurgia, 1992. — 160 с.; Организация и планирование хозяйственной деятельности на предприятии : монография. — Запорожье : ЗГИА, 2001. — 174 с.; Организация труда в период перехода к рынку : монография. — Запорожье : ЗГИА, 2000. — 195 с.; Бухгалтерский учет : пособ. по выполнению практических задач. — Запорожье : Изд-во ЗГИА, 2001. — 306 с.; Международные экономические отношения : анализ состояния, реалии и проблемы. — Запорожье : ЗГИА, 2002. — 308 с.; Экономика предприятия : учеб. пособ. с грифом МОН Украины. — Запорожье : Изд-во ЗГИА, 2003. — 250 с.; Методические основы разработки программы повышения эффективности инвестиционных проектов : монография. — Запорожье : Изд-во ЗГИА, 2003. — 330 с.; Организация управления активами предприятий и их источниками : монография. — Запорожье : Изд-во ЗГИА, 2004. — 350 с.; Совершенствование управления коммунальной коммерческой недвижимостью крупного индустриального центра : монография. — Запорожье : ГУ «ЗИГМУ», 2007. — 228 с.; Створення кластерних об'єднань в умовах нової економіки : монографія. — Запоріжжя : КПУ, 2008. — 244 с.

Член редколегії наукових журналів: «Держава та регіони» (КПУ) та «Гуманітарний вісник» (ЗДІА), «Металургія» (ЗДІА). Член спеціалізованої вченої ради із захисту кандидатських дисертацій Класичного при-

ватного університету (м. Запоріжжя). Багато років був членом спеціалізованої вченої ради із захисту докторських дисертацій в Національній металургійній академії (м. Дніпропетровськ).

Академік міжнародної академії оригінальних ідей (м. Київ, 1993 р.) і академік-засновник Академії економічних наук України (1993 р.).

Наукові напрямки: розвиток організаційно-економічного механізму підприємств в умовах нестабільності зовнішнього середовища й жорстокої конкуренції, вплив інноваційних процесів на ефективність виробництва в промисловості України.

Під його керівництвом підготовлено 20 кандидатів економічних наук і 3 доктори економічних наук. Проф. Г.А. Семенов протягом 15 років читає лекції з сучасних економічних проблем державним службовцям Запорізької обласної державної адміністрації, є членом економічної ради при Запорізькій обласній раді. Крім того, бере активну участь у громадському житті, є директором Запорізької філії Академії оригінальних ідей, Головою Запорізького осередку АЕН України, постійним членом вченої ради університету, Інституту економіки.

За значні заслуги в сфері науки й вищої освіти та довголітню сумлінну працю Г.А. Семенова нагороджено нагрудним знаком «Ударник десятої п'ятирічки» (1981 р.), медаллю «Ветеран труда» (1989 р.), почесною грамотою Міністерства кольорової металургії СРСР і Центрального комітету профспілок (1989 р.), золотою медаллю ім. Туган-Барановського (Академія економічних наук України, 2004 р.), а також дипломами й почесними грамотами Запорізької державної обласної адміністрації (2005–2006 рр.) за вагомий внесок у підготовку молодих науковців.

Публікації про проф. Г. А. Семенова:

1. Наши юбиляры // «Цветные металлы» Россия. — М. : 1999. — № 8. — С. 72.

2. Бень Т.Г. Кафедра економіки промисловості (історичні нариси) / Т.Г. Бень. — Дніпропетровськ : Вид-во Пороги. — 2001. — С. 404 — 406.

3. Донецкий государственный научно-исследовательский и проектный институт цветных металлов / В.А. Золотухин, В.А. Попов и др. — Донецк : ДонНИИПцветмет, 2002. — С. 304.

4. Металлургия вторичных цветных металлов и сплавов: История. Основные этапы развития предприятий. Кадры / Попов В.А. Золотухин В.А. и др. — Севастополь : Изд-во Вебер, 2003. — С.347.

5. До 65-річного ювілею та 35-річчя науково-педагогічної діяльності проф. Г.А. Семенова / Вісник Академії економічних наук. — №1 (5). — 2004. — С. 140 — 141.

6. Донецкому государственному научно-исследовательскому и проектному институту цветных металлов 40 лет: История, Основные разработки, Кадры / В.А. Попов, В.А. Кожанов, Е.Н. Дуиб. — Донецк : ДонНИИПцветмет, 2008. — С. 151 — 153.

Редколегія